

HALKA AÇIK ANONİM ŞİRKETLERDE KÂR PAYI DAĞITIMI

Yrd. Doç. Dr. Mustafa TÜYSÜZ *

I. Giriş

Kâr payı, anonim şirket ortaklarına tanınan malî haklar içerisinde yer almaktadır. Bu hak, şirket kârından hissedarlarına ve kâra katılan diğer kimselere verilen payı ifade etmekte olup, müktesep haklar içerisinde yer almaktadır¹.

Kâr payı nisbi müktesep haklar arasında yer aldığından, hak sahibinin rızasına aykırı olarak elinden alınamaz ve özüne dokunulamaz. Bununla birlikte, mutlak müktesep haklar arasında yer almadığından sınırlandırılması mümkündür.

Kâr payı, halka kapalı anonim şirketlerde olduğu gibi halka açık şirketlerde de pay sahiplerine dağıtılmaktadır. Bununla birlikte, pay sahibi dışında bazı kişilere de dağıtım yapılabilir.

II. Kar Payı Dağıtımı

Kar payı, sadece net dönem karından ve bu iş için ayrılmış yedek akçelerden dağıtılabilir (TTK m. 470/2; yeni TTK² m. 509/1). Öte yandan, kanuni ve ihtiyari yedek akçelerle kanun ve esas sözleşme hükmünce ayrılması için gerekli diğer paralar safi kârdan ayrılmadıkça kâr payı dağıtılamaz (TTK m. 469/1). Benzer hüküm yeni TTK (YTTK)³'de de yer almıştır. Buna göre, kâr payı dağıtımına ancak, kanunî ve şirket esas sözleşmesi uyarınca ayrılması gereken isteğe bağlı yedek akçeler ayrıldığı takdirde karar verilebilir (YTTK m. 523/1).

Diğer taraftan halka açık şirketler bakımından yapılan düzenleme ile, şirketin dağıtılabilir kâr payı miktarını azaltıcı bazı işlemlerde bulunması yasaklanmıştır. Bu bakımdan SPK m. 15/6'ya göre, halka açık anonim şirketler yönetim, denetim veya sermaye bakımından dolaylı veya dolaysız olarak ilişkili bulunduğu diğer bir teşebbüs veya kişiyle emsallerine göre bariz bir şekilde farklı fiyat, ücret ve bedel uygulamak gibi örtülü işlemlerde bulunarak kârını ve/veya malvarlığını azaltamaz. Halka açık anonim şirketler, çeşitli amaçlarla kurulmuş vakıf ve bu gibi kişi ve/veya kuruluşlara, şirket esas sözleşmesinde hüküm bulunmak şartıyla bağışta bulunabilir. Bununla birlikte, bu bağışların SPK m. 15/6 kapsamına

---

* Karadeniz Teknik Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi.

girebilecek bir sonuç doğurmaması gerekir (Seri: IV, No: 27 m. 7/fıkra 1 ve 2).

Öte yandan halka açık şirketler bakımından aşağıda inceleneceği üzere birinci kâr payının dağıtımını hususunda TTK'nın hükümlerinden farklı düzenleme getirilmiştir.

III. Birinci Kâr Payı Dağıtımı

A. Oranı

SPK m. 15³'te, halka açık anonim şirketlerin esas sözleşmelerinde birinci kâr payı (temettü)³ oranının gösterilmesi zorunlu kılınmıştır⁴. Ayrıca bu oran, Sermaye Piyasası Kurulunun (Kurul) belirleyeceği orandan da az olamaz (SPK m. 15/1). Kurulun Seri: IV, 27 No'lu Tebliği⁵ m. 4 ve 5⁶'te, birinci kâr payının tutarının, hesap dönemi kârından kanunlara göre ayrılması gereken yedek akçelerle vergi, fon ve malî ödemeler ve varsa geçmiş yıl zararları düşüldükten sonra kalan dağıtılabilir kârın⁷ % 20'sinden az olamayacağı⁸ belirtilmiştir.

Halka açık anonim şirketlerden yatırım ortaklıkları bakımından getirilen düzenleme ile, bu ortaklıkların dağıtılabilir kâr miktarının hesaplanmasında gerçekleşmemiş sermaye kazançlarının (değer artışlarının) dikkate alınmayacağı kararlaştırılmıştır (Seri: IV, No: 27, m. 5/2).

Diğer taraftan, halka açık anonim şirketlerdeki dağıtılabilir kâr payı ile halka açık olmayan şirketlerdeki dağıtılabilir kâr payı kavramı “matematik değer olarak” aynı miktarı ifade etmemektedir⁹. Halka açık olmayan anonim şirketler dağıtılabilir kârın hesabında TTK m. 469/1 hükmü uygulanacaktır. Bu hükme göre, kâr payı dağıtılmadan önce kanuni ve ihtiyari yedek akçelerle kanun ve esas sözleşme hükmünce ayrılması gerekli diğer paraların safi kârdan düşüleceği belirtilmiştir. Buna karşılık SPK m. 15/2¹⁰'de, kanun hükmü ile ayrılması gereken yedek akçeler ve esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen birinci kâr payı ayrılmadıkça başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve diğer kişilere (yönetim kurulu üyelerine, memur, müstahdem ve işçilere) kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği ve belirlenen birinci kâr payı ödenmedikçe de bu kişilere kârdan pay dağıtılamayacağı yer almıştır. Dolayısıyla, kâr payı, kanuni yedek akçelerden sonra birinci sıraya konularak dağıtılabilir kârın daha büyük bir matematik değer oluşturması sağlanmıştır¹⁰.

B. Dağıtım Şekli

Birinci kâr payı nakit ve/veya hisse senedi verme şeklinde dağıtılabilir. Bu hususta, hisse senetleri borsada işlem gören şirketler ile görmeyen şirketler bakımından ayrı düzenleme yapılmıştır. Hisse senetleri borsada

işlem görmeyen anonim şirketlerde birinci kâr payı dağıtımının nakden yapılması esastır (Seri: IV, No: 27, m. 4/2). Bununla birlikte, bu şirketlerden bağımsız denetim muafiyeti kapsamına girmeyenler¹¹, birinci kâr payını nakden ve/veya hisse senedi biçiminde dağıtabilirler. Ancak bunun için şirket ortaklarından bu yönde talep toplanması gerekir. Talepte bulunmayan veya bulunamayan ortakların iradeleri birinci kâr payının nakden ödenmesi şeklinde değerlendirilir. Eğer birinci kâr payının kısmen veya tamamen hisse senedi şeklinde dağıtılması yönünde talep oluşursa¹², sermaye artırımının karara bağlanacağı genel kurula davete ilişkin süreler çerçevesinde esas sözleşmenin ilgili maddesinde değişiklik tasarısı için Kuruldan uygun görüş alınır (Seri: IV, No: 27, m. 4/2).

Hisse senetleri borsada işlem gören anonim şirketler bakımından ise serbestiyet tanınmıştır. Bu şirketler, genel kurul kararı ile kâr payını, tamamen nakden dağıtma, tamamen hisse senedi şeklinde dağıtma veya belli oranda nakit ile belli oranda hisse senedi olarak dağıtma ve kalanını ortaklık bünyesinde bırakma ya da nakit veya hisse senedi olarak dağıtmadan vazgeçerek tümünü ortaklık bünyesinde bırakma hususunda serbesttir (Seri: IV, No: 27 m. 5/3)¹³. Bununla birlikte, bir önceki döneme ilişkin birinci kâr payı dağıtımını gerçekleştirmeden sermaye artırımını yapan ve artırımını temsil eden hisse senetleri Borsada eski ve yeni olarak iki ayrı sırada işlem gören ortaklıklardan, dönem sonunda elde ettikleri kârdan kâr payı dağıtmak isteyen şirketler, birinci kâr payını nakden dağıtmak zorundadır (Seri: IV, No: 27 m. 5/4).

IV. Kâr Payı Dağıtımını İçin Kâr Elde Etmenin Gerekliliği

Şirketin kâr payı dağıtabilmesi için o hesap döneminde mutlaka kâr elde edilmiş olması gerekli olacaktır? TTK m. 470/2 hükmüne göre, kâr payı dağıtımı yedek akçelerden de yapılabilecektir. Bu yedek akçeler, “bu gaye için ayrılan yedek akçeler” olacaktır¹⁴. Aynı şekilde, yürürlükten kaldırılan Seri: IV, No:1 m. 7’ye göre, hesap dönemi zararlı kapandığı hallerde, TTK 466 ve 468. maddelerde düzenlenenler dışındaki ihtiyatlar kullanılarak, birinci kâr payı dağıtılmasına ve birinci kâr payının Tebliğ’de belirlenen asgari düzeye çıkarılmasına şirket genel kurulu karar verebilir. Tebliğin bu hükmü TTK m. 470’nin aksine, kanuni yedek akçe (TTK m. 466) ve müstahdem ve işçiler lehine ayrılan yardım akçesi (TTK m. 468) dışında kalan bütün yedek akçelerin dağıtılabilmesine izin vermişti. Kurulun bu tebliğini yürürlükten kaldıran yeni tebliğ (Seri: IV, No: 27), şirket zarar etmesi durumunda da kâr payı dağıtabileceği konusunda bir hüküm içermemektedir. Bu durumda, TTK’nın genel hükümlerine başvurulabilir ve yedek akçelerden kâr payının dağıtılabilmesi ifade edilebilir.

V. Kâr Payı Dağıtmama

Şirket kâr elde ettiği halde kâr payı dağıtmayabilir mi? TTK'da, şirketin, elde etmiş olduğu kârı, şirketin gelişmesi veya daha istikrarlı kâr payları dağıtımı için yedek akçe olarak ayırabileceği kabul edilmiştir (TTK m. 469/2). Yeni TTK m. 523/2'de de bu konuda düzenleme yapılmıştır. Buna göre, şirket genel kurulu tarafından, kanun ya da şirket esas sözleşmesinde öngörülme veya öngörüleni aşan miktarda yedek akçe ayrılması sadece; a) Aktiflerin yeniden sağlanabilmesi için gerekliyse, b) Bütün pay sahiplerinin menfaati dikkate alındığında, şirketin sürekli gelişimi ve olabildiğince kararlı kâr payı dağıtımı yönünden haklı görülüyorsa, mümkündür. Yeni TTK, mevcut düzenlemenin kötüye kullanımını engellemeyi amaçlamıştır. Şirket kâr elde ettiği halde sürekli olarak kârın tümünün yedek akçe olarak ayrılmasını engellemek istemiştir¹⁵.

Öte yandan SPK'da birinci kâr payı oranının esas sözleşmede gösterilmesi zorunlu kılınmıştır (SPK m. 15/1). Kanunda (SPK), birinci kâr payı oranının esas sözleşmede gösterilmesinin zorunlu kılınması, bu kâr payının dağıtılmasını da zorunlu kılar¹⁶. Nitekim Kanununun 15. maddesinin gerekçesinde, bu hükmün "kâr tevziinden kaçınmaları engelleyici" bir niteliğe sahip olduğu belirtilmiştir. Diğer taraftan, halka açık şirketlerden borsada hisseleri işlem gören şirketler bakımından getirilen düzenlemede, şirket genel kurullarının birinci kâr payı dağıtılmamasına karar vermeleri durumunda, bu tutarın hesaplanıp ayrıldıktan sonra olağanüstü yedek akçelere ekleneceği belirtilmiştir. Bu ifadeden, bu şirketlerin genel kurullarının birinci kâr payının dağıtılmamasına karar verebileceği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, Kurulun yürürlükten kaldırılmış olan Seri: IV No: 9 Tebliği m. 3 (c)'de, iki halde şirketlerin birinci kâr payı tutarını dağıtmayabileceği ifade edilmişti. Birinci hal, şirket aktifleri toplamının 50 bin TL'yi aşmamasıdır. Buna göre, eğer şirket aktiflerinin toplamı bu miktarı aşmıyor ve hesaplanan dağıtılabilir kârın birinci kâr payı tutarı, ödenmiş sermayenin % 10'undan daha az ise, şirketin başvurusu ve Kurulun uygun bulması durumunda, ilgili hesap dönemi için birinci kâr payı dağıtılmayabilir. İkinci hal, şirket aktiflerinin 50 bin TL veya üzerinde olması ve hesaplanan dağıtılabilir birinci kâr payı miktarının ödenmiş sermayenin % 5'inden daha az olması halidir. Bu halde de kâr payı, şirketin başvurusu ve Kurulun uygun bulması halinde dağıtılmayabilir. Öte yandan, Tebliğde m. 3(c)/ii bent 3'te, şirketin birden fazla yıllarda elde ettiği kârların toplamı yukarıda belirtilen tutarı aşarsa, bu durumda geçen yıllarda elde edilen kârların bu yılın kârı imiş gibi sayılması ve pay sahiplerine kâr dağıtımının yapılması hükmüne bağlanmıştır. Kâr payı dağıtılmaması yönünde

getirilen bu düzenlemenin amacı, halka açık anonim şirketlerin finansal yapısını güçlendirmeye imkân sağlamaktır¹⁷.

VI. İntifa Senedi Sahiplerine, Yönetim Kurulu Üyeleri ile Memur, Müstahdem ve İşçilere Kârdan Pay Verilmesi

TTK m. 279/2, bent 5’de, şirket kurucularına, yönetim kurulu üyelerine ve diğer kimselere sağlanacak özel menfaatlerin şirket esas sözleşmesinde gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir¹⁸. Bununla birlikte, TTK m. 469/3’te, esas sözleşmede olmasa bile genel kurulun bu kişilere yardım akçesi hükmünde kârdan pay ayırabileceği kabul edilmiştir. Yeni TTK m. 522/1’de, şirket esas sözleşmesinde, şirketin yöneticileri, çalışanları ve işçileri için yardım kuruluşları kurulması veya bunların sürdürülmesi amacıyla bu amacı taşıyan kamu tüzel kişilerine verilmek üzere yedek akçe ayrılabilmesi belirtilmiştir. Yardım amacına tahsis edilen yedek akçelerin ve diğer malların şirketten ayrılması suretiyle bir vakıf veya kooperatif kurulması zorunlu kılınmıştır (YTTK m. 522/2). Öte yandan esas sözleşmede hüküm olmasa da, genel kurul, şirketin işçileri için yardım sandıkları ve diğer yardım örgütlerinin kurulması veya bunların sürdürülmesi amacıyla veya diğer yardım ve hayır amaçlarına hizmet etmek üzere, bilanço kârından yedek akçe ayırabilir (YTTK m. 523/3). Burada, esas sözleşmede hüküm olmadan bilanço kârından yedek akçe ayrılacak kişiler arasında yönetim kurulu üyeleri sayılmamıştır. Bu kişilere bir menfaat verilebilmesi için YTTK m. 339/2 (f) gereği, esas sözleşmede hüküm olması gerekecektir.

Diğer taraftan SPK m. 15/2’de, yönetim kurulu üyeleri ile memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılabilmesi için esas sözleşmede bu yönde bir hükmün bulunması aranmıştır. Bu nedenle halka açık anonim şirketler bakımından, esas sözleşmede bir hükmün bulunmaması durumunda genel kurul kararı ile kârdan bu kişilere pay verilmesi söz konusu olmayacaktır. Ayrıca SPK, ayrılması gereken yedek akçelerle esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen birinci kâr payının da ayrılmış olmasını aramıştır¹⁹. Görüldüğü üzere, bu kişilere kâr payı dağıtım kararı verebilmek için birinci kâr payının ayrılmış olması yeterli görülmüş, bunun hesaba veya nakden ödenmiş olması aranmamıştır. Bununla birlikte, yönetim kurulu üyeleri, memur, müstahdem ve işçilere dağıtımına karar verilen kâr payının ödenmesi için, öncelikle birinci kâr payının ödenmiş olması gerekmektedir (SPK m. 15/2)²⁰.

Yukarıda ifade edildiği üzere şirket yönetim kurulu üyeleri dışında, şirketin kurucu intifa senedi sahiplerine esas sözleşme sahiplerine de kârdan pay verilmesi için esas sözleşmede hüküm olmalıdır. Bu kişiler, SPK Tebliği’nin belirlediği birinci kâr payına zarar gelmemek şartıyla, kârdan

pay alabilecektir. Zira, SPK'nın belirlemiş olduğu birinci kâr payı, kurucuların haklarını sınırlamak veya kısıtlamak amacıyla belirlenmemiştir²¹.

VII. Kâr Payının Belirlenmesi ve Hesaplanmasında Ölçüt

Kâr payının dağıtımında ortağın şirketteki payı önem taşır. TTK kâr payının dağıtımında, payı esas almıştır²². TTK m. 455/1 (YTTK m. 507/1) hükmü gereği, her pay sahibi, kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre dağıtılmaya tahsis olunan safi kazançta payı oranında katılma hakkına sahiptir. Bu hüküm, kâra katılma bakımından oransallık ilkesini kabul etmiştir. Dolayısıyla pay sahibi, şirketteki payı oranında kârdan pay alacaktır.

Öte yandan, kârdan pay almak için paydan başka bir ölçüt kabul edilmez. Kooperatiflerde olduğu gibi, ortakların şirkete yapmış oldukları işlemlere göre veya şirkete vermiş oldukları borca göre kârdan pay alacaklarını içeren esas sözleşme hükmü TTK m. 455/1 karşısında geçersiz olacaktır²³.

TTK m. 455/1 kâr payının belirlenmesindeki ölçütü ifade ederken m. 456 (YTTK m. 508/1) kâr payının hesaplanmasındaki ölçütü belirlemektedir. Bu hükmü göre, esas sözleşmede aksine bir düzenleme yoksa kazanç ve tasfiye payları, esas sermayeye mahsuben ortağın şirkete yaptığı ödemelere oranla hesap ve tespit olunur. Dolayısıyla kâr payının hesabında, pay sahibinin şirkete taahhüt ettiği sermaye borcu değil de, bu borca oranla ne miktarda ödeme yaptığı dikkate alınır.

Şirket pay sahipleri, taahhüt etmiş oldukları pay bedellerinin tümünü ödemiş olabilir. Pay sahibinin kâr payı hesaplanırken yukarıda ifade edildiği üzere kârın dağıtıldığı tarihteki pay dikkate alınacaktır. Kârdan pay alma, ödenmiş kısma göre belirlenecektir. Bu bakımdan ödeme tarihi önem taşır. Pay sahipleri pay bedellerine mahsuben ödemeleri daha sonra gerçekleştirmiş olabilir. Pay sahiplerine pay bedellerini ödemeleri için bir çağrıda bulunulmuşsa, tüm pay sahiplerine çağrı yapılmalıdır. Aksi durum eşit işlem ilkesine aykırı olacaktır. Zira bu durumda bir kısım pay sahipleri pay bedellerini ödeyerek kârdan daha yüksek bir pay alabilecektir. Bu nedenle, kârdan yararlanma bakımından diğer pay sahiplerine de aynı fırsatın tanınması gerekir²⁴.

Diğer taraftan TTK m. 456'da, şirket esas sözleşmesinde aksine bir düzenlemenin yapılabileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla, esas sözleşmede kâr payının hesabında ödenen pay oranına göre değil de, payların itibari kıymetine göre dağıtımın yapılacağı da kararlaştırılabilir²⁵. Yeni TTK, mevcut TTK'nın sistemini bu bakımdan değiştirmemiştir (YTTK m. 508/1).

Primli (agiolu) paylarda kâr payının hesabında prim dikkate alınmaz²⁶. Ancak, şirket esas sözleşmesi ile bu durumun aksi kararlaştırılabilir.

VIII. Kâr Payından Yararlanmada Başlangıç Tarihi

Kâr payı hangi paylara dağıtılacaktır? Şirket sermaye artırımına gitmişse, bu paylar da kâr dağıtımında dikkate alınacak mıdır? Belirtelim ki kâr payının hesaplanmasında, kârın tahakkuk ettiği dönem değil de, dağıtımın yapıldığı tarihteki pay dikkate alınır²⁷. SPK m. 15/3 hükmü gereği payın dağıtımı, hesap dönemi sonu itibariyle mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri (kıst el yevm kuralı) dikkate alınmaksızın eşit olarak yapılır. Payların ihraç ve iktisap tarihinin kâr payının hesaplanmasında dikkate alınmamasının nedeni, bunların borsada farklı değerlerinin oluşmasını önlemektir²⁸.

Öte yandan, şirketin sermaye artırımına gitmesi durumunda, yeni taahhüt edilen paylar bakımından kâr payının hesaplanması hususunda, izahname ile veya genel kurul kararı ile ya da esas sözleşme ile bir tarih belirlenebilir (TTK m. 393/11)²⁹. Böyle bir tarih belirlenmemişse, yararlanmanın başlangıç tarihi, esas sermaye artırımının tescili tarihidir (TTK m. 390). Tescil tarihinin başlangıç tarihi olarak kabul edilmesinin nedeni, bu tarihten önce payın henüz teşekkül etmemiş olmasıdır³⁰.

Esas sermaye artırımının tescil edildiği hesap dönemi itibariyle oluşan payların (hisselerin) kâr payına hak kazanması, esas sermayeli şirketler bakımından Kurulun Tebliğinde de ifade edilmiştir (Seri: IV, No: 27, m. 4/4). Kayıtlı sermaye sisteminde ise, ihraç edilen pay senetleri, yeni pay alma hakkına ilişkin sirkülerin yayımlandığı hesap dönemi sonu itibariyle kâr payı almaya hak kazanır (Seri: IV, No: 27, m. 4/5). Bu şirketlerin nakdi sermaye artırımı nedeniyle ihraç edecekleri hisse senetlerin satış süresi içinde hesap dönemi sona ererse, hesap döneminin son gününü takip eden tarihten başlamak üzere, hisse senetleri geçmiş hesap dönemlerine ait kâr pay kuponları iptal edilerek satılır (Seri: IV, No: 27, m. 4/5).

IX. Kâr Payının Alacak Hakkına Dönüşmesi

Kâr payı dağıtımına, genel kurul karar verir³¹. Genel kurulun dağıtımına yönelik kararı ile kâr payı alacak hakkına dönüşür³². Genel kurulun bu kararı yenilik doğuran bir karar olduğundan daha sonra bu karardan dönülemez, dağıtım oranında bir indirimle gidilemez³³.

Öte yandan, hesap dönemlerinin bağımsızlığı nedeniyle, genel kurul ileriki yıllara ilişkin kâr payı hakkında bir karar veremez. Bu bakımdan, ileriki yıllara ilişkin kâr payı oranını belirleyemez ve bu kâr payının dağıtımına ilişkin bir karar alamaz.

Diğer taraftan, genel kurul kararı ile alacak hakkına dönüşen kâr alma hakkı ne zaman muaccel olacaktır? Eğer genel kurul kararında ödeme tarihi de belirlenmişse, alacak hakkı belirlenen bu tarihte muaccel olacaktır. Buna karşılık, kâr dağıtım kararında, ödeme tarihi belirlenmemişse, alacak hakkı genel kurul kararı ile muaccel hale gelir³⁴.

Genel kurulun, dağıtım tarihlerini belirleme yetkisini yönetim kuruluna devredemeyeceği hükmü, Genel Kurul Toplantıları İle Komiser Yönetmeliği m. 15 (g)'de bulunmaktadır. Ancak, belirtelim ki, bu hükmün kanuni dayanağı bulunmamaktadır³⁵. Öte yandan, genel kurul tahakkuk eden kâr payının ödenme suret ve şeklini belirleme yetkisini yönetim kuruluna devredebilir³⁶. Bu bakımdan kâr payının toptan veya birden fazla taksitle ödenmesine karar verilebilir. Taksitle ödeme yapılacaksa, her defasında genel kurulun toplanmasına gerek bulunmamaktadır³⁷. Buna karşılık, yılda birkaç kere kâr dağıtan anonim şirketlerde her dağıtım için genel kurul kararı gerekir (TTK m. 364/2). Yeni TTK'da yılda birkaç kere kâr dağıtan anonim şirketlerde her dağıtım için genel kurul toplantısı yapılacağına ilişkin açık bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak, YTTK m. 408'de kâr üzerinde tasarrufta bulunmaya genel kurul yetkili kılındığı ve YTTK m. 409/1'de kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr paylarının oranlarının belirlenmesine ilişkin olarak genel kurul toplantısı yapılacağı belirtildiği için, yılda birden fazla kâr dağıtım bakımından her dağıtım için genel kurul kararı gerekecektir.

Kâr dağıtımının belli sürede bitirilmesine ilişkin bir hüküm Tebliğde bulunmaktadır. Buna göre, kâr payı dağıtımını, şirket tarafından hesap dönemini izleyen beşinci ayın sonuna kadar tamamlanmak zorundadır (Seri: IV, No: 27, m. 6/1). Kâr payı ödemesinin tamamlanması için de bazı işlemlerin yapılmış olması gerekir. Eğer kâr payı nakit olarak ödenecekse, ilgili kuponlarla kâr payı dağıtım adreslerine başvuran ortaklara nakden veya hesaben ödemenin yapılması gerekir [Seri: IV, No: 27, m. 6/2 (a)]. Ödeme nakden değil de hisse senedi olarak yapılacaksa, kâr payının sermayeye eklenmesi nedeniyle ihraç edilecek hisse senetlerinin Kurulca kayda alınması ve kayıt sonrası işlemlerin tamamlanarak kâr payı dağıtılacak hisse senetlerinin; 1) kayıtlı sermaye sistemini benimseyen şirketlerde hesap dönemini izleyen beşinci ayın sonuna kadar, ortaklara teslim hazır hale getirilmesi, 2) esas sermaye sistemini benimseyen şirketlerde ise, sermaye artırımının tescilinin hesap dönemini izleyen beşinci ayın sonuna kadar tamamlanarak teslim hazır hale getirilmesi gerekir [Seri: IV, No: 27, m. 6/2 (b)].

Öte yandan dağıtımın nakit ve hisse senedi dağıtım şeklinde benimsenmesi halinde ise, yukarıda ifade edilen işlemlerin ayrı ayrı ancak

hesap dönemini izleyen beşinci ayın sonuna kadar yerine getirilmesi şarttır [Seri: IV, No: 27, m. 6/2 (c)].

Diğer taraftan, hisse senetleri Borsada işlem gören şirketlerin Kurula, kâr payının sermayeye ilave edilmesi nedeniyle ihraç edilecek hisse senetlerinin kayda alınması talebiyle yapacakları başvuruların, hesap dönemini izleyen dördüncü ayın sonuna kadar yapılması gerekir (Seri: IV, No: 27, m. 6/3).

Yukarıda ifade edildiği üzere, kâr dağıtımı kararı genel kurul tarafından alınır. Kâr payının tespit edildiği bilanço tarihi ile kâr payının dağıtımına karar verildiği genel kurul karar tarihi arasında kanunda veya esas sözleşmede değişiklikler olmuşsa, kâr payı hangi tarihteki kanun veya esas sözleşme hükmüne göre dağıtılacaktır? Örneğin, daha önce halka açık olmayan bir anonim şirket, daha sonra halka açılabilir. Bu şirketin esas sözleşmesinde değişiklikler yapılmış ve SPK'nın belirlediği birinci kâr payına ilişkin hüküm esas sözleşmeye konulmuş, ancak birinci kâr payı daha önce tahakkuk etmişse, hangi duruma göre hesaplama yapılacaktır? Yargıtay böyle durumlarda, genel kurul kararının alındığı tarihteki esas sözleşme veya kanuna göre dağıtımın yapılacağı görüşündedir³⁸.

Karşı görüşte olan Eriş'e göre³⁹, anonim şirketlerde kar dağıtımı için genel kurulun bu konuda bir karar vermesi gerekmektedir birlikte, genel kurul bilançonun düzenlendiği tarihteki şartlar ile o tarihte yürürlükte olan kanun ve esas sözleşme hükümlerini dikkate alarak karar verir. Diğer bir ifadeyle, genel kurul şirket kârı bakımından hangi tarihte karar verirse versin, bu karar aynı zamanda şirket bilançosunun onanması ile de ilgili olmasına göre, bilançonun düzenlendiği yıl sonu kuralları çerçevesinde olmalıdır. Yani, genel kurulun karar tarihi değil, bu karar hangi yıl bilançosu için verilmişse, o bilançonun düzenlendiği tarihteki kanun ve esas sözleşmenin yürürlükteki hükümlerine göre olmalıdır.

Kanaatimizce, Yargıtay'ın kararı daha isabetlidir. Zira, bizim hukuk sistemimizde genel kurul, ilgili organ tarafından hazırlanan kâr-zarar hesabı ve bilançoyla bağlı değildir. Genel kurul kâr-zarar hesabını veya bilançonun değiştirilmesi konusunda ilgili organı zorlayabilir⁴⁰. Bu husus, TTK m. 369/1, bent 2'de, genel kurulun kâr-zarar hesabı ve bilançoğu hem aynen hem de değiştirilecek şekilde tasdik etme veya reddetme yetkisi vardır şeklinde ifade edilmiştir⁴¹. Dolayısıyla genel kurul, gerçeğe uygun olmayan bilançonun değiştirilmesini isteyebilir. Bu bakımdan genel kurul karar tarihinin dikkate alınması daha isabetli olacaktır.

X. Kâr Payında Zamanaşımı ve Alınmayan Payların Durumu

Kâr payının zamanaşımı ile ilgili olarak Borçlar Kanunu (BK) m. 126/4 gereği, şirketle ortaklar arasında açılacak davalar, beş yıllık zamanaşımına

tabidir. Öte yandan, halka açık şirketler bakımından hükümler getiren Kurulun Seri: IV, No: 27 Tebliğinin 19. maddesinde zamanaşımına ilişkin özel düzenleme yapılmıştır. Belirtelim ki, bu hüküm de BK m. 126/4'le aynı şekilde beş yıllık zamanaşımı öngörmüştür.

Bu sürenin başlangıcı iki şekilde gerçekleşebilir. Bunlardan biri, kâr dağıtımına karar veren genel kurul kararında muacceliyet tarihi de belirlenmişse, o tarihten itibaren başlamadır. Diğer ise, genel kurul kararında böyle bir tarih belirlenmemişse, genel kurul karar tarihinden itibaren hesaplanmadır⁴². Öte yandan, Kurulun Seri: IV, No: 27 Tebliği m. 19'da zamanaşımı süresinin dağıtım tarihinden itibaren işlemeye başlayacağı belirtilmiştir. Ancak bu dağıtım tarihi, yukarıda ifade edildiği üzere dağıtım karar verilen genel kurul karar tarihi ya da o kararda belirtilen tarih olacaktır.

Zamanaşımına uğramış olan kâr payları ve kâr payı avans bedelleri hazineye intikal edecektir. Bu bakımdan, 2308 sayılı Şirketlerin Müruru Zamana Uğrayan Kupon Tahvilat ve Hisse Senedi Bedellerinin Hazineye İntikali Hakkında Kanun⁴³ hükümleri uygulanacaktır (Seri: IV, No: 27, m. 19).

XI. Haksız ve Kötüniyetle Alınan Kâr Payının İadesi

TTK m. 473/1 gereği, pay sahipleri haksız ve kötüniyetle aldıkları kâr paylarını geri vermek zorundadır. Geri verme yükümlülüğü bakımından TTK sadece pay sahipleri ile yönetim kurulu üyelerinden bahsetmekle birlikte, doktrinde haklı olarak bu yükümlülüğün, intifa senedi sahiplerine, kuruculara ve kâra iştirak eden diğer kimselere de uygulanacağı görüşü hakimdir⁴⁴. Yeni Ticaret Kanunu, haksız yere kâr almış pay sahipleri ile yönetim kurulu üyelerinin bunu iade edeceğini ifade etmiştir (YTTK, m. 512/1). Ancak kanaatimizce, iade yükümlülüğü haksız olarak kâr alan herkese yüklenmelidir.

Öte yandan, TTK m. 474/1'de (YTTK m. 513/1'de) yönetim kurulu üyeleri için bir iade yükümlülüğü daha düzenlemiştir. Buna göre, anonim şirket iflas etmişse, iflasın açılmasından önceki son üç yıl içinde elde ettikleri kâr payı veya diğer bir ad altında hizmetlerine karşılık olarak aldıkları ve fakat münasip bir ücreti aşan ve bilanço münasip bir ücret miktarına göre tedbirli bir tarzda tanzim edilmiş olduğu takdirde, ödememeleri gereken paraları iade etmekle yükümlüdürler. Bununla birlikte, bu durumda, sebepsiz zenginleşme hakkında hükümler gereği, geri alınması (istirdadı) mümkün olmayan paraların iade yükümlülüğü yoktur (TTK m. 474/2; YTTK m. 513/2). Bu durumda mahkeme, halin icabını dikkate alarak takdir hakkı kullanacaktır (TTK m. 474/3; YTTK m. 513/3).

İade borcunun doğması için bazı şartların gerçekleşmesi gerekir. Bunun için öncelikle kâr payının dağıtılmış olması gerekir⁴⁵. Kâr payı, pay sahibinin hesabına geçirilmişse, hesabın düzeltilmesi yoluna gidilemeyip, iade davası açılması gerekir⁴⁶.

İade borcu için ayrıca, kârın haksız olması da gerekir. TTK hükümlerine ve genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uyulmadan düzenlenen bilançoya göre tahakkuk eden kâr, haksız olacaktır⁴⁷. Öte yandan, bilanço dışında dağıtılan kâr da iade edilmelidir⁴⁸.

Haksız alınan kâr payının iadesi için diğer bir şart da, genel kurul kararının kâr dağıtımının haksız ve kötüniyetle yapılmış olması nedeniyle iptal edilmiş olmasıdır. Bu nedenle, iptal davası mahkemece reddedilmiş ya da iptal davası açma süresi geçirilmişse⁴⁹, artık dağıtılan kâr payının iadesi söz konusu olmayacaktır.

Pay sahibinin kötüniyetli olması haksız alınan kâr payının iadesi için aranan bir diğer şarttır. Kötüniyetli olma, alınan kâr payının haksız olduğunu bilme veya bilebilecek durumda olma ile ilgilidir. İyiniyet asıl olduğundan, kötüniyeti iddia eden ispat etmek zorundadır⁵⁰. Bununla birlikte, genel kurulun kâr payı dağıtımına ilişkin kararı için iptal davası açıldığını öğrenen pay sahiplerinin kâr dağıtımını kabul ederken iyiniyetli olduklarını söylemek mümkün olmayacaktır⁵¹.

Haksız alınan kâr payının iadesine karar verilince, iade kapsamına sadece alınan miktar girmez, ayrıca iade zamanına kadar işleyen faiz de ödenmek zorundadır⁵².

Haksız ve kötüniyetle alınan kâr payının geri verilmesi bakımından genel kurul kararının iptali için dava açma yetkisi, şirket adına yönetim kuruluna aittir. Öte yandan, iptal davasını şirket dışında pay sahipleri de açabilecektir. Şirket tasfiye haline girmişse, tasfiye memurları, iflas etmişse iflas idaresi tarafından dava açılabilir. Öte yandan iflas halinde, iflas idaresi dava açma hakkını alacaklılara da devredebilir (İİK m. 245).

Dava, haksız ve kötüniyetle kâr payını alan kişiye karşı açılır. Kâr payının kuponla tahsil edilmesi söz konusu ise, davalı, kupon hamili olacaktır⁵³.

Haksız ve kötüniyetle alınan kâr payı bakımından zamanaşımı süresi beş yıldır (TTK m. 473/2; YTTK m. 512/2)⁵⁴. Bu süre, kâr payının alındığı tarihten itibaren işlemeye başlar (TTK m. 473/2 ; YTTK m. 512/). Bununla birlikte, genel kurul kararı aleyhine iptal davası açma süresi üç ayla sınırlanmış olduğundan, bu beş yıllık süre kullanılamayacaktır⁵⁵.

XII. Kâr Payı Dağıtımında İmtiyaz

Kâr payı dağıtımında imtiyaz tanınabilir. Ancak imtiyaz, dağıtılabılır kârın birinci kâr payı dağıtıldıktan sonra kalan kısım için tanınabilir (Seri: IV, No: 27, m. 8/1). Aynı şekilde, imtiyazlı pay sahiplerine kârdan ikinci dağıtım yapılabilmesi için, kanun hükmü gereği ayrılması gereken yedek akçelerin de ayrılması gerekir (Seri: IV, No: 27, m. 8/2).

Oydan yoksun hisse senedi sahipleri, diğer hissedarlarla birlikte payları oranında birinci kâr payını aldıktan sonra kalan kârdan, pay başına düşen birinci kârın bu senetlerin imtiyazına ilişkin olarak esas sözleşmede belirtilen oranda kâr payı alırlar (Seri: IV, No: 27, m. 8/1). Ayrıca, kârdan ikinci kâr payı dağıtılması halinde, oydan yoksun hisse senetlerinin diğer paylar gibi sermaye payları oranında eşit yararlanma hakları bulunmaktadır (Seri: IV, No: 27, m. 8/2).

XIII. Kâr Payı (Temettü) Avansı

Kâr payı avansı, anonim şirketin kârı henüz belli olmadan, yıllık kâra mahsuben verilen bir paradır. Bu avans, ortaklara ara dönem kârı üzerinden dağıtılmaktadır (Seri: IV, No: 27, m. 3). TTK'da, kârdan avans dağıtılmasına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır⁵⁶. Bununla birlikte, yeni TTK'da, Sermaya Piyasası Kanununa tabi olmayan şirketlerde (yani halka açık olmayan şirketlerde), kâr payı avansına ilişkin düzenlemenin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir tebliğ ile düzenleneceği belirtilmiştir (YTTK m. 509/3). Buna karşılık halka açık şirketler bakımından SPK'da kârdan avans verilmesi düzenlenmiştir.

Avans, elde edileceği düşünülen kârdan verilmektedir. Buna karşılık, ilgili hesap dönemi sonunda yeterli kâr elde edilmemişse veya zarar edilmişse, bu durumda bir önceki yıla ait bilançoda yer alan olağanüstü yedek akçelerden mahsup yapılacaktır (Seri: IV, No: 27, m. 9/2).

A. Şartları

Kâr payı avansı verilebilmesi için bazı şartların karşılanması gerekir. Bunlar arasında, a) Bilanço ve gelir tablolarının sermaye piyasası mevzuatına uygun olarak düzenlenmiş olması ve bağımsız denetimden geçmiş olması, b) Üçer aylık ara dönemler itibariyle hazırlanan malî tablolarla bir kârın belirlenmesi, c) Bu kârlardan, kanunlara ve esas sözleşmeye göre ayrılması gereken yedek akçeler ile vergi karşılıklarının düşülmesi, d) Düşülen bu miktarlardan sonra elde kalan kısmın yarısını geçmemesi, ayrıca her ara dönemde verilecek avansın bir önceki yıla ait bilanço kârının yarısını aşmaması⁵⁷, e) şirket esas sözleşmesinde kâr payı avansı dağıtılabileceğine ilişkin bir hükmün bulunması ve genel kurul

kararıyla ilgili yılla sınırlı olmak üzere yönetim kuruluna yetki verilmesi, yer almaktadır (SPK m. 15/4).

Öte yandan, önceki dönemde ödenen kâr payı avansları mahsup edilmeden ilave kâr payı avansı verilmesi ve kâr payı dağıtılması yasaktır (SPK m. 15/4).

B. Dağıtım Karar Vermeye Yetkili Organ

Kâr payı avansı verilmesine karar verme yetkisi genel kurula mı yoksa yönetim kuruluna mı ait olacaktır? SPK m. 15/4'de genel kurulun yönetim kuruluna ilgili yılla sınırlı olarak yetki verebileceği ifade edilmiştir. Ancak Ünal'a göre, buradaki yetki verme avans verip vermeme konusunda değil de, genel kurul tarafından kârdan avans dağıtımına karar verildikten sonra, bu avansın dağıtılma yöntemi ve zamanına ilişkindir⁵⁸. Dolayısıyla SPK, genel kurulun kâr dağıtımına ilişkin devredilemez nitelikteki yetkisini kaldırmamıştır⁵⁹. Bununla birlikte belirtelim ki, Kurulun Seri: IV, No: 27 Tebliğinde, genel kurulun bu yetkisini yönetim kuruluna devretmiş olduğu kabul edilmiştir. Bu Tebliğin 9. maddesinin değişik ikinci fıkrasına göre (Seri: IV, No: 35 sayılı Tebliğle), yönetim kuruluna genel kurul tarafından avans dağıtımını için yetki verildiği durumda, yönetim kurulu tarafından, ilgili hesap döneminde her üç aylık dönemi izleyen altı hafta içerisinde kâr payı avansı dağıtma veya dağıtmama konusunda bir karar alınması zorunludur. Dolayısıyla, bu hüküm gereği, avans dağıtma veya dağıtmama kararı yönetim kuruluna devredilmiştir.

Genel kurulun yönetim kuruluna yetki verdiği o toplantıda ayrıca bazı hususların da karara bağlanması öngörülmüştür. Bu toplantıda, dağıtılacak kâr payı avansının, ilgili hesap dönemi sonunda yeterli kâr oluşmaması veya zarar oluşması durumlarında, bir önceki yıla ait bilançoda yer alan olağanüstü yedek akçelerden ya da olağanüstü yedek akçe tutarının zararı karşılamaya yeterli olmaması durumunda 10'uncu madde uyarınca kâr payı avansı karşılığında alınan teminatın paraya çevrilip gelir kaydedilerek bu tutardan mahsup edileceği hususunun da karara bağlanması gerekmektedir (Seri: IV, No: 27, m. 9/2).

Öte yandan, kâr payı avansı dağıtımına karar verilmesinde ve avansın ödenmesinde TTK'nın bilanço ve gelir tablosunun kabulüne ve kârın dağıtımına ilişkin hükümlerinden SPK'nın 15. maddesine aykırı olanlar uygulanmayacaktır (SPK m. 15/4; Seri: IV, No: 27, m. 9/3).

C. Kâr Payı Avansı Alabilecek Kişiler

Kâr payından avans alınması sadece pay sahiplerine tanınmıştır. Bu nedenle, esas sözleşme ile kâra katılabilen yönetim kurulu üyeleri, memur ve

müstahdemler ile işçilere, katılma intifa senedi sahiplerine kar payından avans verilemeyecektir.

Aynı şekilde kâr payı avansının, imtiyazlı pay sahiplerine, oydan yoksun hisse senedi sahiplerine ve ortaklar dışında kârdan pay alacak kişi ve/veya kurumlara dağıtılamayacağı Tebliğde bildirilmiştir (Seri: IV, No: 27, m. 11).

Buna karşılık, dağıtım tarihi itibarıyla mevcut payların tümüne bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın kâr payı avansı dağıtılır (Seri: IV, No: 27, m. 14/1). Esas sermaye sistemindeki şirketlerce ihraç edilen hisse senetleri sermaye artırımının tescil edildiği hesap dönemi, kayıtlı sermaye sistemindeki şirketlerce ihraç edilen hisse senetleri ise yeni pay alma hakkına ilişkin sirkülerin yayımlandığı hesap dönemi itibarıyla kâr payı avansına hak kazanırlar (Seri: IV, No: 27, m. 14/1).

Diğer taraftan, bir hesap dönemi içerisinde kâr payı avansı dağıtmasının ardından sermaye artırımını gerçekleştiren şirket, daha sonra tekrar kâr payı avansı dağıtmak istediğinde, a) Sermaye artırımını nedeniyle ihraç edilen ve yapılacak kâr payı avansı ödemesine hak kazanan yeni tertip hisse senedi sahiplerine öncelik verilir. b) Bu öncelik, eski ve yeni tertip hisse senedi sahiplerinin dönem içinde aldıkları toplam kâr payı avans tutarları eşitleninceye kadar devam eder. c) Bu eşitlik sağlandıktan sonra, kalan kâr payı avans tutarı veya bir sonraki ara hesap döneminde ödenecek kâr payı avansı tutarı mevcut pay sahiplerine eşit olarak dağıtılır (Seri: IV, No: 27, m. 14/3).

D. Kâr Payı Avansı Dağıtımında Sorumluluk

Kâr payı avansı dağıtımını nedeniyle bir zarar ortaya çıkabilir. Bu zararlar, ara dönem bilanço ve gelir tablolarının gerçeği yansıtmamasından veya mevzuat ile muhasebe ilke ve kurallarına uygun olarak düzenlenmemiş olmasından ortaya çıkan zararlardır (SPK m. 15/4)⁶⁰.

Bu zararlar nedeniyle, yönetim kurulu üyeleri ve temsilcisi oldukları tüzel kişiler, şirket denetçileri, bağımsız denetim yapanlar ve bağlı oldukları gerçek ve tüzel kişiler sorumludur (SPK m. 15/4). Bu kişilerin sorumluluğu doğrudan doğruya (birinci derecede) ve müteselsildir (SPK m. 15/4). Öte yandan, sorumluluk kusura dayalı olup, her davacı bakımından sözleşmeden doğmaktadır⁶¹.

Davanın açılmasının zarar şartına bağlanması Ünal tarafından eleştirilmektedir⁶². Ünal'ın belirttiği üzere yönetim kurulu üyelerinin dağıtılan ve ödenen kâr paylarının hakiki olmamasından dolayı sorumluluğunu düzenleyen TTK 336 hükmü zarar şartını aramamıştır⁶³. Öte yandan, SPK m. 15 hükmü gereği, kâr payı avansının iadesi değil de zararın tazmini söz konusudur. Ünal'a göre, zararı tazmin edecek olan kişiler avansı

alan pay sahipleri değil de bunun verilmesine neden olan kişiler olacaktır. Bununla birlikte, pay sahipleri de sebepsiz zenginleşme kuralları (BK m. 60 vd) çerçevesinde alacakları avansı iade etmek zorunda kalabilir⁶⁴. Kanaatimizce, Kanunun zarardan dolayı pay sahiplerini sorumlu tutmaması isabetli olmuştur. Zira, zarar doğuran işlemi pay sahiplerinin gerçekleştirmesi söz konusu değildir. Dolayısıyla, şirketin avans dağıtımından dolayı bir zararı olursa, bunun pay sahiplerinden talep edilmesi haksızlık olurdu. Bununla birlikte belirtelim ki, Ünal'ın haklı olarak ifade ettiği üzere, pay sahipleri zarardan sorumlu olmamakla birlikte, almış oldukları avansı sebepsiz zenginleşme kuralları çerçevesinde iade etmelidir.

Kanun, zarar gören kişilerin kimler olacağını da düzenlemiştir. Bu bakımdan zarar görenler arasında, şirket, pay sahipleri, şirket alacaklıları, kâr payı avansının kararlaştırıldığı ve ödendiği bilanço yılı içinde pay senedini iktisap etmiş bulunan kişiler⁶⁵ ve üçüncü kişiler⁶⁶ yer almaktadır (SPK m. 15/4).

Öte yandan, kârdan avans dağıtımına ilişkin yönetim kurulu kararına karşı iptal davası açma imkânı da getirilmiştir. Ancak bu dava, hukukî sorumluluk doğuran hallerin varlığı halinde açılabilecektir. Bu davayı, pay sahipleri açabileceği gibi, yönetim kurulu üyeleri, denetçiler ve Kurul da açabilecektir. Tekinalp haklı olarak, aynı imkanın sorumlu tutulan herkese tanınması gerektiğini ifade etmiştir⁶⁷. Öte yandan, iptal davası açma süresi 30 günle sınırlanmıştır (SPK m. 15/4).

Sonuç

Hukukumuzda halka açık anonim şirketlerde kâr payı dağıtımı hususu halka açık olmayan anonim şirketlerden farklı düzenlenmiştir. Öte yandan, halka açık anonim şirketlerden hisse senetleri borsada işlem görenler için de bazı hususlarda farklı düzenleme yapılmıştır.

Halka açık şirketlerde yatırımcılar çok sayıda olup bunlar için esas olan kazançlarını artırmadır. Bunların şirket hisselerine yatırım yapma yoluyla elde edeceği kazanç, hisseleri Borsada işlem gören şirketlerde hisselerin alım satımından sağlanabilir. Aynı şekilde elde edilecek kazanç, hisseleri Borsada işlem görsün veya görmesin şirketlerin kârından elde edilecek paydan oluşur. Dolayısıyla, yatırımcıların bu şirketlere yatırım yapmalarını teşvik bakımından kâr payı ödemelerinin güvenceye kavuşturulması önemlidir. Şirket kâr elde ettiği halde kâr payı dağıtmamasının engellenmesi, bu güveni artırmaya yöneliktir. Bu bakımdan, halka açık şirketlerde birinci kâr payı oranının esas sözleşmede gösterilme zorunluluğu önemlidir.

Öte yandan, yatırımcıların pay sahibi olarak şirkete ortak olmasını teşvik bakımından kardan avans verilmesi de önemlidir. Bununla birlikte, verilen

avansın elde edilecek kârdan mahsup edilmesi veya şirket kâr elde etmemişse, iadesinin sağlanması, pay sahipleri için olduğu kadar şirketin devamlılığının sağlanması açısından da gereklidir.

KAYNAKÇA

Arslanlı, Halil, Anonim Şirketler, C. 1, Umumi Hükümler, İstanbul, 1959.

Çevik, O. Nuri, Anonim Şirketler, 4. Baskı, Ankara, 2002.

Doğanay, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 3. Baskı, Ankara, 1990.

Domaniç, Hayri, Anonim Şirketler, İstanbul, 1978.

Dündar, Mustafa, 1. Temettünün Ödenmesi Zorunlu mudur?", Yaklaşım Dergisi, Yıl: 3, Sa: 28, Nisan, 1995.

Erimez, Rüştü, Şirketlerde Kâr Dağıtım Yedek Akçeler ve Vergileme, 3. Baskı, İstanbul, 1985.

Eriş, Gönen, Açıklamalı İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu Ticari İşletme ve Şirketler, 2. Baskı, Ankara, 1992.

Erüreten, B., Mazhar, Açıklamalı Uygulamalı İçtihatlı Anonim Şirket ve Davaları, İstanbul, 1988.

İmregün, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, İstanbul, 1968.

Karahan, Sami, Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul, 1991.

Kendigelen, Abuzer, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, İstanbul, 1994.

Kızılot, Şükrü, "Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunları Yönünden Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtım", Yaklaşım Dergisi, Yıl: 1, Sa: 4, Nisan, 1993.

Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 7. Baskı, İstanbul, 1997.

Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 10. Baskı, İstanbul, 2005.

Tekinalp, Ünal, "Sermaye Ortaklıkları Hukuku", İktisat ve Maliye, C. 28, Sa. 5, 1981.

Ünal, , O. Kürşat, Sermaye Piyasasında Halka Açık Anonim Ortaklıklar, Ankara, 1999.

Ünal, O. Kürşat, Sermaye, Piyasası Hukuku ve Mevzuatı, Ankara, 2005.

<http://www.spk.gov.tr/apps/Mevzuat/?submenuheader=-1> [12.8.2011].

SON NOTLAR

¹Yargıtay (Y) 11. HD. 22.1.1976, E. 1975/5897, K. 1976/321; Çevik, O. Nuri, Anonim Şirketler, 4. Baskı, Ankara, 2002, s. 1020.

²13.1.2011 tarihinde kabul edilen 6102 sayılı Yeni TTK, 1.7.2012 tarihinde yürürlüğe girecektir (14.2.2011 tarihli ve 27846 sayılı RG).

³Ortaklık esas sözleşmesiyle muayyen kâr dağıtılması usulüne göre ortaklar lehine birkaç kâr payı dağıtımı kararlaştırılmışsa, ortaklara verilen ilk kâr payına birinci kâr payı denir (Ünal, O. Kürşat, Sermaye, Piyasası Hukuku ve Mevzuatı, Ankara, 2005, s. 288).

⁴SPK m. 15’de yer alan bu hükümde halka açık anonim şirketler ifadesi kullanılmıştır. 4487 sayılı Kanun’la değiştirilen bu hükümden önce, hisse senetleri halka arz yolu ile satılan anonim ortaklıklar ifadesi bulunmaktaydı. Doktrinde haklı olarak bu hükmüm tüm halka açık anonim şirketleri kapsadığı ifade edilmekteydi, zira amaca uygun yorum bunu gerektirir (Tekinalp, Ünal, “Sermaye Ortaklıkları Hukuku”, İktisat ve Maliye, C. 28, Sa. 5, 1981, s. 230).

⁵Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Olan Halka Açık Anonim Ortaklıkların Temettü ve Temettü Avansı Dağıtımında Uyacakları Esaslar Hakkında Tebliğ, [Seri: IV, No: 27, 13 Kasım 2011 Tarihli ve 24582 sayılı Resmi Gazete (RG)].

⁶Tebliğin 5. maddesi, hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerde birinci kâr payı oranı ve dağıtımı ile ilgili düzenleme getirmiştir.

⁷Tebliğ’de dağıtılabilir kârdan hareket edilmesi, TTK m. 466/2 bent 3’ün lafzına da uygundur. Dolayısıyla uygulamada ödenmiş sermaye üzerinden hesaplanan birinci kâr payının sakıncalarını da ortadan kaldırmaktadır (Dündar, Mustafa, “1. Temettünün Ödenmesi Zorunlu mudur?”, Yaklaşım Dergisi, Yıl: 3, Sa: 28, Nisan, 1995, s. 76).

⁸Seri: IV, No: 27 Tebliği, Sermaye Piyasası Kurulunun Seri IV, No:1 Tebliğinin 7. maddesini yürürlükten kaldırmıştır. Yürürlükten kaldırılan bu maddede, şirketlerin birinci kâr payı tutarı, hesap dönemi net kârından vergi ve benzerleri düşülmek suretiyle bulunan dağıtılabilir kârın yarısından az olamayacağı yer almaktaydı. Bu % 50’den az olamama kuralı, şirketleri finansman bakımından zorda bırakacağı nedeniyle eleştirilmiştir (Erüreten, B., Mazhar, Açıklamalı Uygulamalı İçtihatlı Anonim Şirket ve Davaları, İstanbul, 1988, s. 515).

⁹Karahan, Sami, Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması, İstanbul, 1991, s. 55.

¹⁰Karahan, s. 55.

¹¹Bağımsız denetim muafiyeti, Kurulun Seri: IV, 39 No'lu, İhraççıların Muafiyet Şartlarına ve Kurul Kaydından Çıkarılmalarına İlişkin Esaslar Tebliğinin 4. maddesinde yer almaktadır.

¹²Kurulun yürürlükten kaldırılan Seri: IV, No:1, m. 7'de hisse senetleri borsada işlem gören anonim şirketlerin genel kurul kararı ile birinci kâr payını hisse senedi şeklinde ödeyebilme yetkisi, hem hukuk ilkelerine hem de TTK m. 405/1'de yer alan pay sahiplerinin pay bedelinden fazla bir şey ödemeye esas sözleşme ile dahi zorunlu tutulamayacağı hükmüne aykırı olduğu gerekçesiyle doktrinde eleştirilmiştir (Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 7. Baskı, İstanbul, 1997, s. 477). Bir kimseyi iradesine aykırı olarak bir taahhüt altına sokma hiçbir hukukta kabul edilemez (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 1997, s. 477). Birinci kâr payını dağıtmayarak hisse senedi verme bir çeşit sermaye artırımıdır. Pay sahipleri iradesine aykırı olarak artan bu sermayeyi taahhüt etmiş sayılacaklar ve kâr payları ile bu taahhütleri mahsup edilecektir (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 1997, s. 477). Bu duruma karşı çözüm olarak, sermaye artırımına katılmak istemeyen pay sahiplerine kâr paylarının nakden ödenmesi önerilmiştir (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 1997, s. 478). Hisse senetleri borsada işlem görmeyen anonim şirketler bakımından bu yol Seri: IV, No: 27'de tercih edilmiştir.

¹³Kurulun, yürürlükten kaldırılan Seri: IV, No:1 m. 7'de Kurula, bu şirketlerden gerekli gördüklerine birinci kâr payının nakden dağıtmayı zorunlu kılabilceği belirtilmiştir. Bu hüküm haklı olarak doktrinde eleştirilmiştir. Zira Kurul, kanunun kendisine vermediği bir yetkiyi bu şekilde kullanabilecekti. SPK m. 15, Kurula sadece birinci kâr payını tespiti yöneliktir, yoksa birinci kâr payının dağıtılıp dağıtılmaması konusunda düzenleme yetkisine sahip değildir (Ünal, O. Kürşat, Sermaye Piyasasında Halka Açık Anonim Ortaklıklar, Ankara, 1999, s. 55-56). Bununla birlikte ifade edelim ki, SPK m. 15'in değişen yeni metninde Kurula, ihraççıların türleri ve dağıtılabilir kâr tutarları itibariyle kâr payı dağıtım zorunluluğunu kaldırabilme veya erteleyebilme yetkisi verilmiştir.

¹⁴Halka açık olmayan anonim şirketlerde kâr payı olarak dağıtılacak yedek akçeler, kâr payı dağıtımını amacıyla ayrılan yedeklerden veya belli bir amaca tahsis edilmemiş serbest yedeklerden ve kanuni yedek akçenin esas sermayenin belli oranını aşan kısmından oluşur (Karahan, s. 56).

15Halka kapalı anonim şirketler bakımından da kâr payının TTK m. 469/2 hükmünce gerekli olması halinde dağıtılmayıp yedek akçeye eklenmesi söz konusudur. Ancak, anonim şirket bu hakkı keyfi şekilde kullanamaz, genel kurul takdir hakkını kullanırken dürüstlük kurallarına uygun davranmalıdır (Y. 11. HD. 21.6.2005, E. 2005/6096, K. 2005/6565; Y. 11. HD. 21.5.1981, E. 2804, K. 2507). Öte yandan, kurucu intifa senedi sahiplerinin kâr payı talep edebilmesi için kâr payının şirketçe dağıtılmış olmasına karar verilmiş olması bir ön koşul olarak kabul edilse de, doktrinde de benimsendiği üzere, kurucu intifa senedi sahiplerine sözleşmesel hakların kasıtlı olarak verilmemesi halinde, dava yolu ile kâr paylarını isteyebilecekleri kabul edilmektedir (Y. 11. HD. 6.4.2001, E. 2001/431, K. 2001/2884). Şirket sürekli kâr elde ettiği halde elde edilen kârın sürekli olarak yedek akçe ayrılması yasaya (dürüstlük kuralına) aykırıdır (Y. 11. HD. 21.5.1981, E. 2804, K. 2507).

16Ünal, 2005, s. 291.

17Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 1997, s. 476.

18Bu hüküm, kârdan ödenen ikramiyeleri de kapsayacaktır (Tekinalp, s. 233).

19SPK'da bu şekilde bir düzenlemenin yapılmasının amacı, genel kurulun karışamayacağı birinci kâr payının miktarını artırmak ve ortakların kâr payı almalarını sağlayarak şirketleşmeyi teşvik etmektir (Kızılot, Şükrü, "Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunları Yönünden Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı", Yaklaşım Dergisi, Yıl: 1, Sa: 4, Nisan, 1993, s. 37).

20Öte yandan TTK'da yönetim kurulu üyelerine kazanç payı verilebilmesi için, kanunî yedek akçe için muayyen paranın ayrılması ve pay sahiplerine yüzde dört (yeni TTK'da yüzde beş) oranında veya esas sözleşme ile belirlenen daha yüksek bir oranda bir kâr payı dağıtılması gerekir (TTK m. 472; YTTK m. 511). Yönetim kurulu üyeleri bu ödemeler yapıldıktan sonra ancak kazanç payı alabilir.

21Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 10. Baskı, İstanbul, 2005, s. 523. Kurucuların kâr payı, SPK ile artırılmamıştır [Y. 11. HD. 28.12.1984, E. 3321, K. 6609 (Eriş, Gönen, Açıklamalı İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu Ticari İşletme ve Şirketler, 2. Baskı, Ankara, 1992, s. 1425)].

22Arslanlı, Halil, Anonim Şirketler, C. 1, Umumi Hükümler, İstanbul, 1959, s. 201.

23Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 526.

24Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 526.

25Böyle bir hükmün esas sözleşme de olması durumunda, ortaklardan bir kısmına sermaye borcunu ödettirme, bir kısmına ödettirmemeye karar verme eşit işlem ilkesine aykırı olur. Bu durumda açık veya örtülü imtiyaz söz konusu olur ve örtülü imtiyazın geçerliliği sorunu olayın özelliklerine göre dikkate alınır (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 526).

26Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 526.

2711. HD. 2.10.1992, E. 5033, K. 9419 (Eriş, s. 786); Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 526.

28SPK m. 15 gerekçesi (<http://www.spk.gov.tr/apps/Mevzuat/?submenuheader=-1>) [12.8.2011].

29Yeni TTK'da benzer hükme yer verilmemiştir.

30Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 527.

31Şirket genel kurulunda kâr payının dağıtılmamasına ilişkin bir karar alınmışsa, pay sahipleri bu karar karşı kâr payını (alacak olarak) dava açma suretiyle isteyemezler [Y. 11. HD. 26.3.1998, E. 1997/9240, K. 1998/2211; Y. 11. HD. 17.5.1994, E. 1994/264, K. 1994/4336; Y. HGK. 6.6.1984, E. 1984/9-220, K. 665 (Eriş, s. 1416)]. “Genel kurul kâr payı hakkında karar alırken bir gerekçe göstermesine gerek yoktur. Ancak iptal davası açıldığı takdirde, davalı ortaklığın hangi gerekçeye dayandığını açıklaması ve ispat etmesi gerekir” [Y. 11. HD. 9.2.1982 E. 487, K. 479 (Eriş, s. 1421-1422)].

32Arslanlı, s. 202; İmregün, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, İstanbul, 1968, s. 232; Çevik, s. 1018. Alacak hakkının doğum anı bakımından farklı teoriler vardır. Bunlardan biri, pay sahiplerinin şirket kârının doğduğu anda alacaklı olduklarını savunan teoridir. Diğer, dağıtım kararının verildiği anda alacak hakkının doğduğunu savunan, bir diğer ise, ödenmeye başlandığı anda alacak hakkının doğduğunu savunan teoridir. Bu teorilerle ilgili geniş bilgi için bkz. Erimez, Rüştü, Şirketlerde Kâr Dağıtımını Yedek Akçeler ve Vergileme, 3. Baskı, İstanbul, 1985, s. 147-148).

33Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 528; Çevik, s. 1018.

34Arslanlı, s. 202-203; Domaniç, Hayri, Anonim Şirketler, İstanbul, 1978, s. 838. Alacağın muaccel olması, şirketi derhal temerrüde düşürmez. Temerrüde düşürmek için, pay sahiplerinin bir ihtarda bulunması gerekir (Domaniç, s. 838).

35Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 528.

36İmregün, s. 233.

37İmregün, s. 233; Kızılot, s. 39.

38Y. 11. HD. 9.10.1990, E. 7693, K. 6376; 11. HD. 1.3.1991, E. 1252, K. 2044.

39Eriş, s. 1432.

40Bkz. Karahan, s. 57.

41Yeni TTK'da şirket genel kurul toplantılarıyla ilgili m. 409'da ve genel kurul toplantılarında gündeme ilişkin m. 413'de, TTK m. 369/1, bent 2'ye benzer bir hüküm bulunmamaktadır. Bununla birlikte, finansal tablolara ilişkin kararların alınması genel kurulun yetkisi dahilinde olduğundan [YTTK m. 408/2 (d)], genel kurul bilançoda gerekli değişikliklerin yapılmasını da talep edebilecektir.

4211. HD. 10.11.1994, E. 4615, K. 8376; 11. HD. 28.9.1992, E. 2334, K. 9298 (Eriş, s. 752, 786). Öte yandan, pay sahibi genel kurul kararından haberdar olabilecek bir durumda bulunmuyorsa Yargıtay, zamanaşımının başlangıç tarihi olarak, kâr dağıtımını ile ilgili genel kurul kararının o pay sahibi tarafından bilinmesi gerektiği zaman ne ise o tarihi esas almaktadır [Y. 11. HD. 4.3.1982, E. 1982/612, K. 1982/869 (Doğanay, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 3. Baskı, Ankara, 1990, s. 1209)].

4326.6.1993 tarihli ve 2437 sayılı RG.

44Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 530. Ayrıca, pay sahipleri dışında, kâr payları için kupon ihraç edilmiş olunan durumlarda, kâr payını tahsil eden kötüniyetli kupon hamilinin de iade borcu vardır (Kendigelen, Abuzer, Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, İstanbul, 1994, s. 145). Zira, MK m. 3'de iyiniyetle iktisap korunmuş olup, kötüniyetli olan kişi korunmamıştır.

45Arslanlı, s. 203; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 530.

46Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 530.

47Arslanlı, s. 203; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 530.

4811. HD. 1993, E. 5245, K. 6646 (Eriş, s. 445-446; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 530).

49Öte yandan, genel kurulun kâr payının dağıtımına ilişkin kararı iptal edilebilirlik dışında, butlan veya yokluk yaptırımına tabi ise, dava için bir zamanaşımı süresi olmayacaktır.

50İmregün, s. 233-234; Kendigelen, s. 146, dn. 104; Tekinalp ise, ispat yükümlülüğü pay sahibine yüklemektedir (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 531).

51Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 531.

⁵²Limited şirketlerde haksız alınan kâr payı bakımından kötüniet aranmamıştır. Dolayısıyla, kâr payını alan iyiniyetli de olsa iade edecektir. Bununla birlikte, iyiniyetle alınan kârın iadesi bakımından YTTK m. 611/2'de üst sınır da belirlenmiştir. Hükümde, iyiniyetli olarak haksız kâr alan kişilerin, geri verme borcu, şirket alacaklılarının haklarını ödemek için gerekli olanla sınırlanmış olup, iade borcunun bu tutarı aşamayacağı belirtilmiştir.

⁵³Arslanlı, s. 203.

⁵⁴YTTK'da limited şirketlerde haksız karın iadesi hususunda zamanasını bakımından iki ve beş yıl olmak üzere iki farklı süre öngörülmüştür. Buna göre, şirketin haksız alınan kârı geri alma hakkı, paranın alındığı tarihten itibaren beş yıl, iyiniyetin varlığı halinde ise iki yıl sonra zamanasına uğrar (YTTK m. 611/3).

⁵⁵Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 531. Buna karşılık İmregün, genel kurul kararı aleyhine açılacak iptal davası süresi kaçırılsa bile, şartları varsa haksız ve kötünietle alınan kâr payının iadesi için beş yıllık süre içinde dava açılabilir görüşündedir (İmregün, s. 234, dn. 53).

⁵⁶Bununla birlikte uygulamada görülen bir olayda, şirket genel kurulunca yönetim kuruluna verilen yetkiye dayanılarak kâr payına mahsuben ve avans olarak para dağıtılmıştır. Bu olayda şirketin beklenen kadar kâr elde etmemesi üzerine fazla verilen kısmın iadesi istenmiştir. İlk derece mahkemesi, kâr payı dağıtım ve geri alınması konusunda genel kurul kararının gerektiği gerekçesiyle iadeyi kabul etmemiştir. Ancak Yargıtay, davalıya verilen paranın genel kurulun yönetim kuruluna vermiş olduğu yetkiye dayanılarak kar payına mahsuben ve avans olarak verildiğini, bu durumda sene sonundaki duruma göre davalı ortağa düşen kâr payı tutarına göre ya avansın üstü tamamlanacağını ya da ödenen avans fazla ise fazlası geri isteneceğini belirtmiştir. Nitekim TTK m. 473 gereği haksız ödenen kâr payı dahi geri istenebilir (Y. 11. HD. 9.7.1986, E. 4022, K. 4322).

⁵⁷Seri IV, No. 27, m. 10/fıkra 2-4'e göre, "Bir hesap döneminde verilecek toplam temettü avansı tutarı bir önceki yıla ait dönem kârının kanunlara ve esas sözleşmeye göre ayrılması gereken yedek akçeler ile vergi, fon ve malî karşılıklar ve varsa geçmiş yıllar zararları düşüldükten sonra kalan kısmının yarısını ve genel kurulca onaylanan yıl sonu bilançosunda yer alan olağanüstü yedek akçe tutarını aşamaz. Olağanüstü yedek akçe tutarına ilişkin sınır, ortaklığın geçmiş iki yıllık malî tablolarında vergi öncesi dönem kârı elde etmiş olması ve dağıtılacak temettü avansı tutarının tamamının, yıl sonunda zarar oluştuğu veya oluşan kârın dağıtılan temettü avansını karşılamaya yetmediği takdirde, geçmiş yıl olağan üstü yedek akçe

tutarından karşılanamayan kısmın karşılanmasında kullanılmak üzere ortaklık lehine Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde teminat altına alınması şartıyla uygulanmayabilir.

Aynı hesap dönemi içinde birden fazla temettü avansı ödemesi yapıldığı takdirde, sonraki ara dönemlerde ödenecek temettü avansları hesaplanırken önceki ara dönemlerde ödenen temettü avansları indirilir.

Önceki hesap döneminde ödenen temettü avansları mahsup edilmeden, sonraki hesap dönemlerinde ilave temettü avansı verilemez ve temettü dağıtılamaz”.

⁵⁸Ünal, 2005, s. 300.

⁵⁹Ünal, 2005, s. 300.

⁶⁰Öte yandan, SPK m. 15/4'ün Kurula, bilanço ve gelir tablolarını denetleme yanında düzeltme hakkını da vermesi Ünal'ın haklı olarak ifade ettiği üzere yanlıştır. Zira, düzeltme yetkisi vermekle Kanun, Kurulu adeta şirketin bir organı konumuna koymaktadır. Üstelik bu düzeltmenin de gerçeğe aykırı olması durumunda ortaya çıkacak zarardan kimin sorumlu olacağı da belirtilmemiştir (Ünal, 2005, s. 303). Bununla birlikte belirtelim ki, ortaya çıkacak bu zarardan Kurulun sorumlu olacağı açıktır. Zira kendi işlemi ile bir zarara sebep olmuştur. Diğer bir ifadeyle, hukuka aykırı işlemi gerçekleştiren bu zarardan BK'nın genel hükümleri gereği sorumlu olacaktır. SPK'da Sermaye Piyasası Kurulu'nun, yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanacağı ifade edilmiştir (SPK m. 17/2). Dolayısıyla yetkilerini kullanmadan dolayı sorumluluğu söz konusu olacaktır.

⁶¹Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 525.

⁶²Ünal, 2005, s. 307.

⁶³Ünal, 2005, s. 307.

⁶⁴Ünal, 2005, s. 307-308.

⁶⁵Bu kişiler, avansın kararlaştırıldığı veya ödendiği yıl içinde pay senedini iktisap edip de daha sonra elden çıkaranlardır. Zira, mevcut pay sahipleri ayrıca davacı olarak ifade edilmiştir (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 525).

⁶⁶Üçüncü kişiler, zarar gören diğer gerçek ve tüzel kişilerdir (Ünal, 2005, s. 307).

⁶⁷Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, 2005, s. 525.

